ఇంటాయనతో ప్రేమ వివాహం

జరిగిన కథ

రాజేశ్వరి, కామేశ్వరరావు భార్యాభర్తలు. ప్రేమవివాహం చేసుకోవాలనే కోరిక పుట్టింది భార్యకు. ఆమె చేసిన ఏర్పాటు ప్రకారం ఉభయులు బందరు వెళ్లారు. అక్కడ సంపన్నుల గృహంలో ఆశ్రయం లభించింది కామేశ్వరరావుకు.

(క్రిందటి సంచిక తరువాయి)

నేను వచ్చి నాలుగు రోజులైంది. కాలాన్ని గుర్తించటానికి కూడా తీరిక దొరకడం లేదు. ముసలాయన కబుర్లతో, శాంత కాలక్షేపంతో, మామ్మగారి వడ్డనతో దినాలు క్షణాలుగా గడిచిపోతున్నవి. మగవాళ్ళు మొదటి రోజున మాట్లాడటంతప్ప తరవాత కలుసుకోలేదు. వాళ్ళకు తీరిక ఉండేది కాదు. చివరి అబ్బాయిమాత్రం సెలవు రోజుల్లో నాతోనే కాలక్షేపం చేసేవాడు. శాంత కాలేజీ లేనిసమయంలో నాతో మాట్లాడుతూ కూర్చునేది. రెండు రోజులు సెలవుపెట్టింది. ఎందుకంటే, "ఒంట్లో బావుండలేదు" అంది నవ్వుతూ.

అంతా సముద్రతీరానికి షికారుకు పోవాలని ప్రోగ్రాం నిర్ణయించారు. ప్రత్యేకంగా అది నాకొరకే ఏర్పాటు చేయబడిందని ఊహించుకున్నాను. మొదట్లో నేనూ ముసలాయనా పోయి చూచివద్దామని అనుకున్నాము. కాని ముసలాయన అంగీకరించలేదు. దాన్ని పిక్‌నిక్‌గా ఏర్పాటు చేయాలని, అందరూ రావాలని, అప్పుడే పరిపూర్ణమైన సంతోషం సంతృప్తి కలుగుతాయని అన్నారు.

వచ్చినదగ్గిరనుంచి పరిసరాలను పూర్తిగా గమనించలేదు. మేడకు నాలుగు పక్కలూ పరికించాను. ఒక పక్క నేనున్న మేడ కెదురుగా ఒక పెంకుటిల్లు ఉంది. పెంకుటిల్లైనా కొత్తమాదిరిగా ఉన్నది. ఇంటిముందు గార్డెన్ ఉంది. పూలమొక్కలెన్నో రకాలున్నాయి. వాటి మధ్య ఒక ఫౌంటెన్‌కూడా ఉంది. వరండాలో పడక కుర్చీలు వేసిఉన్నాయి. ఆ ఇంట్లో వాళ్లెవ్వరూ కనిపించలేదు. నాలుగైదు నిమిషాలు ఆ ఇంటివంకే చూశాను. నవ్వుకుంటూ ఇద్దరు తోటలోకి వచ్చి ఒక సిమెంటు బెంచీపై కూర్చున్నారు. నా హృదయం పగిలిపోయింది. ఎవరో పగులగొట్టారు. నిల్చోలేకపోయాను. నిలువెల్లా కంపించింది. ఏమీ కనిపించలేదు. చీకట్లు, అంతా చీకట్లు. మరోకసారి చూచాను. మసగ్గా కనిపించింది. ఆమె శ్రీమతి, అతడు పరాయివాడు. ఇద్దరూ నవ్వుకుంటూ కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు! వాళ్ళు నన్ను గమనించలేదు. నేనెంతో ప్రయత్నించాను, నన్ను చూస్తారేమోనని. నా ప్రయత్నం విఫలమైంది. నిలువునా కుంగిపోయి కూలబడ్డాను, చేతులలో తల పట్టుకొని. శాంత వచ్చింది.

"వాట్ ఈజ్ దిస్? ఏమిటిలా ఉన్నారు? బావుండలేదా?" యక్షప్రశ్నలు వేసింది.

"మీరు రోజూ వడ్డిస్తున్న గారెగట్టా కడుపులో చేరి గడబిడ చేస్తున్నవి" అన్నాను.

"సింపుల్ మినప్పప్పు గారెలకు ఈ తీవ్రత ఏమిటి? డాక్టర్ని పిలుస్తాను." తటాలున పోయి బటన్ నొక్కింది. పనిమనిషి వచ్చాడు. అతనితో డ్రైవర్ని రమ్మనమని చెప్పింది. త్వరత్వరగా డ్రైవరూ వచ్చాడు. "కారు తీసుకు వెళ్ళి డాక్టరుగారిని తీసుకురా" అంది. వాడు వెళ్ళిపోయాడు.

నాకు నిజంగానే బాగా ఇబ్బందిగా ఉంది. మతిపోయింది. మళ్లీ బటన్ నొక్కింది. వచ్చిన పనిమనిషితో క్రిందవాళ్ళందర్నీ పైకి రమ్మనమని చెప్పింది. బిలబిలా వచ్చారంతా. అంతా ఆందోళన చెందారు. "ఏమి టేమిటి?" ఒకటే ప్రశ్నలు.

శాంత ఓపిగ్గా సమాధానం చెప్పింది. ముసలాయన నాడి పరీక్షచేసి, పైత్యం జాస్తిగా ఉన్నదని నిమ్మరసం నీళ్ళలో వేసి తాగించారు. ఈలోపల డాక్టరు వచ్చారు. పరీక్షచేసి, ఒక సూదిపోటు పొడిచారు. శాంత ఏమిటో అడుగుతున్నది. డాక్టర్‌గారు "అదుర్దా పడవలసినదేమీ లేదు" అని చెబుతున్నారు. ఫాన్ తిరుగుతున్నది. ఆగాలి సరిపడదేమోనని శాంత విసినిక్రరతో విసురుతున్నది.

వచ్చినవాళ్ళంతా వెళ్ళిపోయారు. శాంతమాత్రం పరిచర్యలు చేస్తూనే ఉన్నది. నాకు హృదయం ఇక్కడ ఉంటేగా? ఆ పక్క పెంకుటింట్లో వాళ్ళేమి మాట్లాడుకొంటున్నదీ వినాలనిపిస్తున్నది. రెండు మూడుసార్లు

మామ్మగారు పైకి వచ్చారు. శాంత నా పక్కనే కూర్చున్నది. కబుర్లు చెప్పుతున్నది. మామ్మగారిని చూడగానే శాంత చలించలేదు. మామ్మగారూ గాభరా పడలేదు. నా మనస్సుమాత్రం సంకోచించింది.

"శాంతా, అబ్బాయిగారి కెలా ఉంది? సముద్రం షికారుకు రాగలరా, బాబూ? కులాసా చిక్కిందా?"

"చిక్కిందండీ. సముద్రం చూస్తేగాని మనస్సు సంతోషించదు" అన్నాను.

"మీరు కవితాప్రియులు కదూ!" శాంత పరిహాసం చేసింది.

నేను మందహాసం చేశాను. మామ్మగారు "కారు సిద్ధంగా ఉంది. ఇద్దరిూ తెమలండి" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయారు. శాంత నా బెడ్డింగ్‌తీసి నాకు లాల్చీ, పైజామా సెలక్టుచేసి ఇచ్చింది. కాదనలేకపోయాను. "నేను బట్టలు వేసుకొని వస్తాను. మీరూ త్వరగా తెమలండి" అని గబగబా కిందికి పోతూంటే, ఆమె కాళ్ళ పట్టాలు, చేతిగాజులు స్వర తాళయుక్తంగా మంజుల ధ్వనులు చేస్తూ నాలో అవ్యక్త మధురమైన భావాలు కలిగించాయి. అలాగే ఆమె పోయినవైపు చూస్తూ నిల్చుండిపోయాను.

ముందుసారి కారులో కోడళ్ళిద్దరూ, పిల్లలూ,

శాంతి చేసుకొన్నట్లుగా పోయి చూశాను. శ్రీమతీ, అతనూ చూశారు. శాంత నా చెయ్యి పట్టుకొని ఉన్నది శ్రీమతి చూసింది. ఆ ముఖకవళికలు స్పష్టంగా గుర్తించలేకపోయాను. నేను కళ్ళుతిరిగి పడిపోతానేమో నని భయంతో నన్ను పట్టుకొన్నది శాంత. ఎలాంటి గగుర్పాటు లేదు ఎవ్వరిలోనూ. "మీరు మానసికంగా గాయపడ్డారని డాక్టర్‌గారన్నారు. నే నేవిధంగానైనా మీ మనస్సుకు కష్టం కలిగించేలాగున ప్రవర్తిస్తే నన్ను క్షమించండి. నేనిలా మానవ మనస్తత్వాలను అర్థం చేసుకోకుండా వాగేస్తుంటాను. నా నోరు అలాంటిది. నన్ను మీరు క్షమించలేరా?" శాంత అంటూంటే అప్రయత్నంగా కన్నీటిచుక్కలు ఆమె చెక్కిళ్ళపై పడినవి.

"శాంతా, నీవు నా హృదయంలో హృదయానివి. నా పాటకు పల్లవివి. నీ కన్నీటిచుక్కలకు నా హృదయం చెక్కలయిపోయింది. నీవు ఎలాంటి కష్టము నాకు కలిగించెయ్యలేదు. నీవు చేస్తున్న సేవకు నిన్నభినందిస్తున్నాను. నీ సన్నిధిలో అతీతమైన తీయని హాయి పొందుతున్నాను. నిన్ను నిందించుకుంటే నాకిక జీవితం లేదు" అనేశాను.

మెరుపువల్ల పరిసరాలుకూడా మెరిసినట్లు, శాంత చంద్రకాంతివలె ప్రసరింపచేసిన దరహాసంతో నా వంక చూస్తూంటే, నా హృదయం సముద్రంవలె పొంగింది.

వెలివల సాంబశివరావు

మామగారూ వెళ్ళిపోయారు. కొడుకులిద్దరూ అక్కడికే వస్తామని చెప్పారు. వాళ్ళ పనిమీద ఉదయమే వెళ్ళారు. శాంత నాకోసం ఉంటానంది. కనక మొదటిసారి కారులో వెళ్ళలేదు. ముసలాయనకూడా ఉండమన్నారు. మిగిలింది నేనూ, శాంతా, మామ్మగారూను. కారు వాళ్ళను దించి వచ్చింది. కారులో కూర్చున్నాము. మామ్మగారు నన్నుగురించి మరికొన్ని వివరాలడిగారు. చెప్పాను. శాంత నాతో మాట్లాడటానికి ఎదురుచూస్తున్నది అవకాశం కోసం. ఆమె కుతూహలం అర్థంకాలేదు. మంగినపూడి రోడ్డుమీద కారు పోతున్నది. రోడ్డుకు ఇరుపక్కలా సరుగుడుతోటలు, ఝుమ్మునవచ్చే గాలి, సందడిచేసే చిగురాకుల గలగలలు, దూరాన సముద్రపుటలల కిలకిలలు. మామ్మగారు ప్రకృతి దృశ్యాలను చూసి స్వయంగా ఆనందిస్తున్నారు. శాంత తాను చూచి, నాకు చూపించి సంతోషాన్ని కలిగిస్తున్నది. మా నవ్వుల్లో మామ్మగారు భాగం పంచుకోలేదు.

కారు ఆగింది. ఎందుకు ఆగిందోనని చూస్తే ఒక అమ్మాయి ఆపింది. ఆ అమ్మాయి ఇలా చెప్పింది—"క్షమించాలండి, మేము సముద్రం చూద్దామని వస్తున్నాం. రిక్షా చక్రానికు గాలిపోయి ఆగింది. మీరు శ్రమ అనుకోక, మమ్మల్ని సముద్రం దగ్గిర దించితే, వచ్చేటప్పుడు సిటీ బస్సులోనన్నా వస్తాను." నేను మామ్మగారివంక చూచాను. మామ్మగారు బోలెడు విచారాన్ని వ్యక్తంచేసి, ఆ అమ్మాయిల స్థితికి వగచి, రమ్మని ఆహ్వానించారు. నేను ముందుసీటులో పోయి కూర్చు

న్నాను. శాంతకూడా వచ్చి నా పక్కనే కూర్చున్నది. ఇద్దరమ్మాయిలూ వచ్చి కారులో కూర్చున్నారు. అందులో ఒక అమ్మాయి శ్రీమతి అని చెప్పటానికి ఉక్కిరిబిక్కిరవుతున్నానంటే నమ్ముతారా?

శ్రీమతి తల వంచుకొని కూర్చున్నది. కారు కదిలింది. శాంత స్థానంలో కూర్చోవలిసింది శ్రీమతి. విధిని తిట్టుకున్నాను. శ్రీమతి ఏమనుకుంటున్నదో అన్న ఆందోళన వివరించి చెప్పటానికి వీల్లేదు.

"ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నారు?" శాంత నన్ను చూసి ప్రశ్నించింది.

ఉప్పు కొటారువంక చూచి అవేమిటని అడిగాను.

"అవి ఉప్పుకొటారులు. దగ్గిరికి పోయి చూద్దాం రండి" అన్నది. కారు ఆపించి దిగి ఇద్దరమూ పోయి చూసి వచ్చాము. శ్రీమతి చూస్తూనే ఉన్నది. మామ్మగారు ఆ అమ్మాయిల నిద్దరినీ వివరా లడిగారు. వారిలో ఒకామె చెప్పింది: "నే నిక్కడ టీచర్ ఉద్యోగం చేస్తున్నానండీ. మా ఇల్లు మీ మేడ కెదురుగా ఉన్న పెంకుటిల్లే, కాని మీరు చూసి ఉండరు. వీరు నాకు రైల్లో కలిశారు. బందరు చూడటానికి వచ్చారు. చాలా మంచివారు. మా ఇంట్లోనే ఉంటున్నారు. పేరు రాజేశ్వరి. చక్కగా పాడగలరు కూడా."

రాజీ అనబడే శ్రీమతి రాజేశ్వరి మామ్మగారికి నమస్కరించింది. మామ్మగారు ఆశీర్వదించారు. కారు వేగంగా పోతున్నది. నా హృదయంలోకూడా ఆలోచనలు పరిగెత్తుతున్నవన్న మాట. శాంత ఊపిరాడకుండా కబుర్లు చెబుతూంటే, శ్రీమతి విస్తుపోతూ చూస్తున్నది.

ఒకే కారులో నేనూ, రాజీ. కాని మధ్య ఇనప తెరలు. కనిపించని కంచుకోట. మనస్సు విరిగిపోయింది. ఇక అతకటం కష్టమేమో అనుకున్నాను. శాంతను నోరు మూసుకోమంటే ఆమె శాశ్వతంగా పిచ్చిదై పోతుంది. వెనకసీటులో మామ్మగారి పక్కన కూర్చున్న శ్రీమతి రాజేశ్వరి నా జీవితేశ్వరి, నా ప్రియమైన రాజీ అని చెప్పుకుంటే మా నియమాలకు భంగం కలుగుతుంది. కారు మలుపు తిరిగింది. కథ మలుపుల్లోనే ఉన్నది. సముద్రం కనిపిస్తున్నది. మాకోసం ఎదురుచూస్తున్న ముసలాయన, పిల్లలు అందరూ కనిపించారు. కారు ఆగింది.

అందరమూ దిగాము. కొత్త అమ్మాయిలను మామ్మగారు వాళ్ళకు పరిచయం చేశారు. ముసలాయన వాళ్ళు విడిగా వెళ్ళిపోవటానికి అనుమతించలేదు. పిల్లలు నన్నూ శాంతనూ చుట్టుకున్నారు. మామ్మగారి కోడ లిద్దరూ ముక్కుమీద వేళ్ళు వేసుకున్నారు. శ్రీమతి బెరుకు బెరుకుగా తిరగడం చూసి ముసలాయన ఆలోచనలో పడ్డారు. "అబ్బాయిలు రాలేదా?" అని మామ్మగారు అడిగారు. రాలేదన్నారు ముసలాయన.

ఆడవాళ్ళు కబుర్లలో పడ్డారు. మామ్మగారు ఏర్పాటు చూస్తున్నారు. గాలిలో నా పైజామా, లాల్చీ గమ్మత్తు చేస్తూంటే పిల్లల్ని చేతులు పట్టుకొని సముద్రపు టలల చేరువగా నడిపించాను. నన్ను చూసే కళ్ళు నాలుగు. శ్రీమతి కళ్ళు నీలినీడలు పూసుకొన్నవి. శాంత కళ్ళు కాటుకరేఖలు పూసుకొని మెరుస్తున్నవి. విచిత్రమైన సంఘటన! శ్రీమతివంక చూసి చిరునవ్వు విసిరాను. కాని శాంత పొంగిపోయింది. రాజీకుంగిపోయింది. ఎవ్వరూ దీన్ని గమనించలేదు. మామ్మగారి పెద్దమనమడు శ్రీమతిని చెయ్యి పట్టుకొని సముద్రం చూపిస్తూ లాగుతున్నాడు. శ్రీమతికి చక్కని అవకాశం దొరికిందని సంతోషించాను. ఆమె ఆ పిల్లవాణ్ణి చెయ్యి పట్టుకొని సముద్రాన్ని చూపిస్తూ, నడిపిస్తూ నాకు దగ్గిరగా వచ్చింది.

మేము మాట్లాడుకోలేదు. మాట్లాడుకోవటాని కేమీ తోచలేదు. ఇంతలో శాంత మా దగ్గిరికి పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చింది. రెండు జీవితప్రవాహాలను ఏకంచేసే సెలయేరో, విడదీసే కొండో తెలియక తికమక పడ్డాను.

శాంత శ్రీమతిని అదోరకంగా చూసింది. శ్రీమతి శాంతను తీక్ష్ణంగా చూసింది. ఇరువురి మధ్య అనుకోకుండా అనుమానాలు అలముకొన్నవి కాబోలు, కలవరపాటు ఎరుగని ముఖాల్లో కళ నశించిపోయింది.

'నాకు అన్యాయం చెయ్యరుగదూ!' అన్నట్లు శ్రీమతి చూపులు నా హృదయానికి తగిలినవి.

'న స్వర్గం చేసుకున్నారు గదూ!' అన్నట్లు శాంత భావం నా మనస్సుకు ఆలోచన కలిగించింది.

మామ్మగారు మమ్మల్ని పిలిచారు. అందరూ ఫలహారంకోసం కూర్చున్నారు. వడ్డనకు నన్నూ శాంతనూ పురమాయించారు. శాంత చలాకీగా వడ్డిస్తున్నది. నేను

> ప్రజలు తమ సరిసమానం ప్రదర్శించడానికే ఓటువేస్తారు; అభిప్రాయం తెలపడానికి కాదు. ప్రతి మనిషి దేనికి అనుకూలంగా కాక దేనికో ఒకదానికి ప్రతికూలంగా ఓటువేస్తాడు.
>
> —ఫ్రాంక్లిన్ ఆడమ్స్

శ్రీమతికి వడ్డిస్తూంటే శాంత వచ్చి "మీరు అక్కయ్యగార్లకు చూడండి. వీరికి నేను చూసుకొంటా" నన్నది. శ్రీమతి ఉసూరుమన్నది. శ్రీమతి వెంటవచ్చిన అమ్మాయి శ్రీమతితో అంటూంటే నాకువినిపించాయి—"చూశావా, రాజీ, వాళ్ళ దాంపత్యం ఎలా తియ్యగా హాయిగాఉన్నదో!" శ్రీమతి మౌనం వహించింది. శాంత ఈ మాట వినలేదు. నేను తప్ప మరెవ్వరూ వినలేదు. శాంత వింటే ఏమని సమాధానం చెప్పేదో మరి! శ్రీమతి ఆ అమ్మాయి వంక చురచురా చూచింది, ఆ అమ్మాయి చూడకుండా. అందరూ టిఫిన్లు కానిచ్చారు. నేనూ శాంతా కూర్చున్నాము. మా కెవ్వరూ వడ్డించలేదు. అందరూ గాలి పీల్చుకోవటానికి తలోక పక్కకి వెళ్ళారు. "మిగిలినదంతా మీరే తినం"డని ముసలాయన వెళ్ళారు. శాంత కబుర్లు చెబుతున్నది. మునపటిలాగా అవి తియ్యగా లేవు. దూరాన్నుంచి రాజీ కళ్ళు మావంకే చూస్తున్నవి. ఆ కళ్ళలో జీవకళ లేదు. గాజుగోళీల్లాగా ఉన్నవి.

పెంకుటింట్లో శ్రీమతితో మాట్లాడిన అతను మోటారుసైకిలుమీద వచ్చి, అటూ ఇటూ చూసి, శ్రీమతి కనపడేసరికి అక్కడికి పరిగెత్తుకుపోయి వాలాడు.

శ్రీమతి ముఖంలో కొంత సంతృప్తి, సంతోషం కనిపించాయి. అతనూ, శ్రీమతి, స్నేహితురాలూ ముగ్గురూ కలిసి ఇసకలో చాలాదూరం నడిచి ఒకచోట కూర్చున్నారు. వాళ్ల మాటలు వినిపించటంలేదు. కాని ముగ్గురూ హుషారుగా కనిపించారు.

మసగ మసగా చీకట్లు అలుముకొన్నవి. సముద్ర ఘోష భయంకరంగా ఉంది. వాతావరణం పొడిగా లేదు. దూరంనుంచి పరుగుడు తోటలమీదుగా వచ్చే గాలి గిలిగింతలుపెట్టటం మానివేసింది.

అందరం కారు దగ్గిరికి చేరుకున్నాం. వాళ్ళ ముగ్గురూ మాట్లాడుకుంటూనే ఉన్నారు. మా పిలుపుకు వాళ్ళు బదులు పలకలేదు. మేముమాత్రం బయలుదేరి వచ్చాం. చీకటి దారి, చుట్టూ తోటలు.

* * *

మామ్మగారి మూడో మనమడు పుట్టినరోజు పండుగకు ఏదైనా బహుమతి ఇద్దామని, కొనుక్కు రావటానికి బజారు బయలుదేరాను. కారులో పోదామన్నది శాంత. కాదని వచ్చాను. ఒంటరిగానే బయలుదేరి వచ్చినందుకు ఎన్నో నిష్ఠూరాలాడింది. బుజ్జగించి వచ్చానంటే నమ్మగలరా!

నేను మధ్యలో నిల్చున్నాను. బహుమతి ఏది ఇస్తే బావుంటుందో ఆలోచించి, ఆలోచించి ఏమి తోచక తికమకపడ్డాను ఇంతలో ఆ దారినే శ్రీమతి రావడం చూశాను. నన్ను చూసింది. ఆమె. పోయి "ఏమండీ, బావున్నారా?" అంటూ పలకరించాను.

కోపంగా "క్షేమంగానే ఉన్నాం" అన్నది.

"శ్రీ...శ్రీ...శ్రీమతీ..." పెదవులవరకూ వచ్చిన ఆ పదం ఆగిపోయింది. "మీ రెండాక వెళుతున్నారు?" అని అడిగాను.

"ఏం? ఎందుకూ?" కోపాన్ని కలిపి ప్రశ్నించింది.

"ఊరికే" అన్నాను.

"మా ఊరి అబ్బాయివని, మర్యాదస్తుడవని పలకరిస్తే, ఏమిటీ పొగరు? ఛీ, ఛీ, వివేకంలేని మనుషులు!" అని శ్రీమతి అంటూంటే, నలుగురూ మూగి నన్ను దోషిగా, అమ్మాయిలను వెంబడించే రౌడీగా గుర్తించి, దూరాన ఉన్న పోలీసును పిలిచారు. నాకు అయోమయంగా ఉన్నది. 'నీవే తప్ప నితఃపరం బెరుంగ, కావవే ఈశ్వరీ! కరుణించు రాజేశ్వరీ!' అని మనస్సులో ప్రార్థించుకున్నాను. అంతలో పోలీసు వచ్చాడు. "ఏం జరిగింది?" అన్నాడు. అందులో ఒక అబ్బాయి "ఇతను ఆ అమ్మాయిని అల్లరి చేస్తున్నాడండీ" అని చెప్పాడు.

"నేను బట్టలషాపులోనుండి వస్తూంటే వెంబడించి, 'ఏయ్ పిల్లా, నీపేరేమిటు చెప్పా' అని అన్నాడండీ" అని శ్రీమతి చెప్పింది.

"నిజమేనా, మిస్టర్?" నా ఉలెన్‌పాంటూ, నా వేషం చూసిఅయినా పోలీసు ఊరుకోక దబాయించేసరికి గుండె ఢామన్నది. నోటివెంట మాట రాలేదు. చుట్టూ జనం. శిరస్సు తీసివేసినట్లయింది. 'ఈ సమయంలో భగవంతుడు ప్రాణం తీసుకువెళ్ళితే ఎంత బాగుండును!' అనుకొన్నాను. కాని నేను చేయువలిసిన త్యాగంలో ఇదొకటేమో అనుకొన్నాను.

"ఏమిటిఇంకా చూస్తున్నారు? తీసుకువెళ్ళి పోలీసు స్టేషన్‌లో అప్పగించండి. వేషాన్ని చూసి మోసపోతున్నాంగాని, ఇతడు పచ్చి దొంగసార్" అని ప్రజావాక్యాలు వినిపించేసరికి, నా గుండెల్లో రైళ్ళుపరిగెత్తినా దడునుకోలేదు. ఇంతలో కారొకటి వచ్చి మా దగ్గిర ఆగింది.

అంతమంది జనంలోనుండి దారిచేసుకువచ్చి, నన్నుచూసి "ఏమిటండీ, ఇదంతా?" అన్నదొక స్త్రీకంఠం. తలెత్తి చూచాను. 'శాంతా!' అనలేదుగాని పెదవులుమాత్రం కదిలాయి. "మీరా!" అన్నది ఆమె.

"ఏమిటి జరిగింది?" శాంత అడిగింది. ఎవ్వరూ సమాధానం చెప్పలేదు. పోలీసుమాత్రం "ఈయనగారు ఆ అమ్మాయివెంట పడ్డారని చెబుతున్నదా అమ్మాయి" అని శ్రీమతిని చూపించాడు.

శ్రీమతిని చూడని శాంత "ఎవరా అమ్మాయి? నాకు కాబోయేవారు వీరు. పరాయి స్త్రీల వెంటపడే నీచపు ప్రవృత్తి వీరికి లేదు" అని శాంత నన్ను చెయ్యిపట్టుకొని కార్లోకి తీసుకుపోయింది. శాంత మాటలకు రాజీ తత్తరపడి బిత్తరపోయిచూచి, గబగబా వెళ్ళిపోయింది. శాంత కారు స్టార్టుచేసి వేగంగా పోనిచ్చింది.

"శాంతా!"

"ఏమిటో?"

"నేను నీకు అన్యాయం చేస్తున్నాను."

శాంత కంపించలేదు. "మరేం ఫరవాలేదు. జీవితంలో అన్యాయం చెయ్యబడినవాళ్ళు ఎప్పుడూ అధఃపతనాన్ని పొందరు, సరిగదా, ఆరాధించబడతారు మరో కాలానికి. ఇది నా ఆత్మవిశ్వాసం."

"చాలా గొప్ప సత్యాన్ని తెలుసుకోగలిగాను."

ఇంజన్ టుప్పు టుప్పుమంటూ ఆగింది. పెట్రోల్ లేదంది. పెట్రోల్‌బంకు ఫర్లాంగు దూరంలోగాని లేదు. పక్కనే ఉన్న హోటల్లోకి పోయి ఇంటికి ఫోన్ చేసింది, డ్రైవర్ని రమ్మనమని.

ఇద్దరమూ కలిసి వాచ్‌కంపెనీకి పోయాము. చిన్న పిల్లవాడికి బహుమతిగా ఇవ్వటానికి పనికివచ్చే న్యూ మోడల్సు తీసుకురమ్మన్నాము. ఎన్నో తెప్పించి చూచింది. నచ్చలేదంటున్నది. అన్నీ పాతమోడల్సే అని చప్పరించింది. గుమాస్తా విసుగుదల వ్యక్తం చేసేసరికి శాంత ఇంగ్లీషులో అతన్ని మందలించింది. అతను నిదానంగా మరికొన్ని మోడల్సుతెచ్చి చూపించాడు. చివరికి చక్కని మోడల్లో అందమైన వాచీ తీసింది బాబుకు. నాకొకటి తీసింది. తాను బహుమానంగా ఇస్తున్నట్టు వెలిబుచ్చింది.

డ్రైవరు మమ్మల్ని వెతుక్కుంటూ వచ్చాడు. అతనికి తాళంచెవి, పైకం ఇచ్చి పెట్రోల్ పోయించి కారు తీసుకురమ్మన్నది. అతను వెళ్ళిపోయాడు.

బిల్లు తనే చెల్లించింది. "బాబుకు నేను బహుమానంగా ఇస్తున్నాను కాబట్టి నేను చెల్లించాలి" అన్నాను. "మరేం ఫరవాలేదు. ఇది మనిద్దరి తరఫునా బహూకరిద్దాం. సరేనా?" అన్నది.

బట్టలషాపులోకి తీసుకువెళ్ళాను. తనకు నచ్చిన చీరలు తీసుకోమన్నాను. నవ్వింది. "నాకు నాణ్యం తెలియదు. మీరే తీసుకోండి" అన్నది. "నాణ్యాదుగా" అన్నాను. ఖరీదుగల చీరలు తీసుకువచ్చి మా ముందుంచాడు గుమాస్తా. తాను చూడటంలేదు. నేను ఎంచిఎంచి రెండు చీరలు తీసుకున్నాను. "బెస్ట్ సెలక్షన్ సార్, బ్యూటిఫుల్ శారీస్" అన్నాడతను. శాంతకు ఇచ్చాను. నవ్వుతూ "ఇది మీ కానుకకనుక ప్రేమతో స్వీకరిస్తున్నాను" అన్నది. మరో మూడు చీరలు శాంత సెలక్షన్‌చేస్తే తీసుకున్నాను. కారు వచ్చి ఆగింది. బాయ్ పాక్‌చేసి కార్లో పెట్టి వచ్చాడు. బిల్లు చెల్లించాను. శాంత చూచి "చాలా వదిలించుకొన్నారే!" అన్నది.

"డ్రైవర్! నువ్వు కారు తీసుకువెళ్ళు. మేము కాస్సేపు ఈ పార్కులో గాలి పీల్చుకొని వస్తాం" అన్నది.

డ్రైవరు కారు తీసుకు వెళ్ళిపోయాడు. ఇద్దరమూ పక్కపక్కగా నడుస్తూ పార్కు అంతా ఒక్కసారి తిరిగి, అందమైన చెట్లనీడల్లో కూర్చున్నాము. మల్లెమొగ్గ చీర కట్టుకొన్నది శాంత. అందంగా ఉన్నది. ఆ భావం కలిగేసరికి నన్ను నేనే ద్రోహం చేసుకుంటున్నానేమో అనిపించింది.

"ఏమండీ, మీరు సృష్టించిన పుస్తకాల్లోని పాత్రలు మీమీద ఎలాంటి ప్రభావాన్ని కలిగించుతాయి?" అన్నది.

"నేనొక రచయితను కాబట్టి, మీ రనుకొన్నట్టు నాచేత సృష్టించబడిన పాత్రలు నామీద ఎలాంటి ప్రభావాన్ని కలిగించవు, నా ప్రభావం వాటిమీద పడుతుందిగాని."

"మీ సొంత రచనల్లోని పాత్రవిషయం కాదండీ. ఇతర రచయితల రచనల్లోని పాత్రలప్రభావం."

"ఆవిధంగానైనా నామీద ఎలాంటి ప్రభావం కలిగించవు. మంచి అయితే నా పాత్రలకు నేర్పుతాను; చెడు అయితే వద్దంటాను."

"నేను నా పుట్టినరోజు పండుగ చేసుకుంటే మీరు నా కేమి బహుమానం ఇస్తారు?"

> అల్పసంఖ్యాకవర్గం అధికసంఖ్యాక వర్గమై, అధికారం చేజిక్కించుకొన్న తరవాత అల్పసంఖ్యాకవర్గాన్ని ఎంతగా ద్వేషిస్తుందని!
> —ఎల్. హెచ్. లాటిన్స్

ఉలిక్కిపడ్డాను. "అది చాలా రోజులు ఆలోచించవలసిన విషయం, శాంతా" అన్నాను.

"ఆలోచించకుండా చెప్పలేరా?"

"చెప్పలేను. నీ కోర్కెలు, నీ ఆశయాలు మామూలు అందరికంటె భిన్నమైనవి. అవి సామాన్యమైనవి కావు. కనక ఖచ్చితంగా ఆలోచించాలి."

"అంతేనా! స్త్రీహృదయం కోరుకొనేది మీకు తెలియదా?"

తికమక పడ్డాను. ముఖంలో భావాలు వ్యక్తం చెయ్యలేను. నవ్వుతూ ఆమె నాజూకైన చూపులవంక చూస్తున్నాను. ఆ చూపుల్లో వెలితి కనిపిస్తున్నది. మరోపక్క తీరని దాహంవలె కాంక్షలు ఉన్నవి.

శాంత నా జీవితంలో ఎలాంటి మలుపు తీసుకు వస్తుందో అనే భావన కలిగేసరికి కంపించిపోయాను. జాలి పడ్డాను. ఆమె భావాలకు విఘాతం కలుగుతుందేమోననే భావన కలిగి బాధపడ్డాను. శాంతను గురించి ఒక మార్గానికి రాలేకపోతున్నాను.

"ఏమిటో ఆలోచిస్తున్నట్టు ఉన్నారు. తెలుసుకోవచ్చునా?"

అబద్ధం చెప్పటం ఇష్టంలేక "నిన్ను గురించే, శాంతా" అన్నాను.

"నన్నుగురించా! నన్నుగురించి ఆలోచించటానికి నేనేమీ అగాధమైన సముద్రాన్ని కాదు. ఊహాలకుఅందని ఉపారేఖను కాను. మీరు భ్రాంతిలోపడి నాకు భ్రాంతిని కలిగిస్తున్నారంటే మీకు కోపమాండీ" అన్నది శాంత.

"సముద్రం సముద్రానికి అగాధంగా కనిపించకపోవచ్చు కాని నువ్వు నిజంగా అర్థంకావు."

"పొరపడుతున్నారు. నన్నింకా మీరు అర్థం చేసుకోలేదు. స్త్రీ హృదయం మరీ కఠిన నీరైన మనస్సులోని భావాలు బయటపెట్టదు. ఆమాత్రానికే అగాధమైనదని అభిప్రాయపడితే ఎలాగండీ? క్షమించండి, విమర్శిస్తున్నందుకు."

శాంత నిజంగా నాకర్థం కాలేదు. నేనేమీ మాట్లాడలేదు. నవ్వి ఊరుకున్నాను.

[illegible] 'రాజీమస్లో' మీద నా అభిప్రాయాన్ని చెప్పమన్నది. చెప్పాను. "మన ఇద్దరి భావాలు ఒకటే గాని, మీరు స్త్రీపాత్రల నర్థం చేసుకోలేకపోతున్నారు" అన్నది.

"ఇక బయలుదేరుదామా? మరి బాబుకు మన బహుమతి అందజెయ్యద్దా? అందులో కార్యక్రమం గ్రటా ఉన్నవి కాబోలు" అంటూ లేచాను. శాంతా లేచింది.

"మీరు రచించిన పాటలకు స్వరకల్పన చేసి, రాగం, శ్రుతి సరిచేసుకున్నానండీ" అన్నది శాంత రాగాలాపన చేస్తూ.

మమ్మల్ని త్వరగా రమ్మంటున్నారని డ్రైవరు కారు తీసుకువచ్చాడు. ఇద్దరమూ కూర్చున్నాము. కారు వేగంగా వచ్చి, ఇంటి ముందు ఆగింది. అందరూ వచ్చారు. మామ్మగారు, ముసలాయన, వాళ్లబ్బాయిలు మాకోసం చూస్తున్నారు.

నేనూ శాంతా వస్తుంటే వాళ్ల అన్నయ్య ఒక ఫ్లాష్ కొట్టాడు. శాంత చెవిలో చెప్పాను, నేను కొన్న చీరలు వాళ్లమ్మగారిని, వదినలను ధరించి రమ్మని. శాంత చెప్పింది. వాళ్లు వెళ్ళిపోయారు. ముసలాయన కేమీ తీసుకోలేదని జ్ఞప్తికివచ్చి చాలా బాధపడ్డాను. అంతలోనే ఒక ఆలోచన తట్టింది నాకు. నాదగ్గిర ఉన్న భారత భాగవతాలు బహుమతిగా సమర్పిద్దామనుకున్నాను. నేనుతెచ్చినచీరలుధరించిమామ్మగారూ, కోడళ్లుఇద్దరూ వచ్చారు. చీరలు చక్కగా ఉన్నాయి. అప్పటికే అందరూ వచ్చి కూర్చున్నారు. నేనొక కుర్చీలో కూర్చున్నాను. నాపక్కనే శాంతా, ఆమె అన్నయ్యలూ, వదినలూ వచ్చి కూర్చున్నారు. కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. అందరికీ పానీయాలు ఇచ్చారు. మామ్మగారి పెద్దబ్బాయి తన కొడుకుని అందరికీ పరిచయం చేసి పిల్లవాడి చేత అందరికీ నమస్కారం పెట్టించాడు. అంతా దీవించారు. నేను పిల్లవాడిని ఆశీర్వదిస్తూ పంచ పద్యాలు పాడి వినిపించాను. "ఎవరతను?" అని ప్రశ్నించుకున్నారు కొందరు నన్నుచూసి. "శాంత భర్త" అని చెప్పారు కొందరు. నేను చదవలేకపోయాను. శాంత వచ్చి పిల్లవాడిని దీవించి పాట పాడింది. "ఈ పాట వ్రాసినవారు శ్రీ కామేశ్వరరావుగారు. వారు నా ఈ చిన్నబహుమతి స్వీకరించాలని కోరుతున్నాను." శాంత అన్నది. వెళ్లక తప్పలేదు. వాచీని స్వయంగా నా చేతికి పెడుతూంటే ఫోటో తీశాడామె అన్నయ్య. అందరూ కరతాళధ్వనులు చేశారు. అంతమంది జనంలోనుంచి ఒకామె లేచి వెళ్ళిపోవడం చూశాను. పరీక్షగా చూస్తే ఆమె శ్రీమతి! నాహృదయం కొయ్యబారిపోయింది. "శాంతా! ఆమె వెళ్ళిపోతున్నది. పిలుచుకురాలేవా?" అని అడిగాను.

"ఎవ రామె?"

చూపించాను.

"వెళ్ళేవాళ్ళు ఊరికే వెళ్ళరులెండి! వారి కేనో బోలెడు పనులు ఉండిఉంటాయి. అభ్యంతరం పెట్టడం మనది తప్పు."

నేను కాదనలేకపోయాను.

బాబిగాడికి రకరకాల బహుమతులు వచ్చాయి. నేనూ శాంతా కలిసి బహూకరించిన వాచీ చూసుకొని బాబి గాడు పొంగిపోయాడు. "అత్తయ్యా, మామయ్యా తెచ్చారిది" అని వాళ్ళఅమ్మకూ, నాయినమ్మకూ చూపించాడు. వాళ్ళు తృప్తిగా నవ్వుకున్నారు. పండుగ చక్కగా జరిగింది. మూడు గంటలూ నన్ను మెచ్చుకోవటంతోనే సరిపోయింది. శాంత నన్ను ఒక కవిగా, గాయకుడుగా పరిచయం చేసి అందరి పొగడ్తలకు పాత్రుడుగా చేసింది. నేను భారత భాగవతాలు ముసలాయనకు బహూకరించాను. ముసలాయన తెల్లని గడ్డం మరింత మెరిసింది. పుట్టినరోజు పండుగ అయిపోయిందనుకున్నాము. రాత్రి పది గంటలకు తీరిగ్గా కూర్చుని అందరం కలిసి కబుర్లు చెప్పుకున్నాము. కాలక్షేపం కాగానే వాళ్ల దగ్గిర నేను సెలవు తీసుకొని నా గదిలోకి వచ్చేశాను. పెట్టగోడ దగ్గిర నిలుచున్నాను. సెంకుటింట్లోనుంచి ఎవరో వెక్కివెక్కి ఏడవడం వినిపించింది. చెవులు రిక్కించి విన్నాను. అది శ్రీమతి ఏడుపు. ఒక్కసారి మేడ కుంగిపోయింది. భూతలమంతా కంపించిపోయింది. ఏమీ కనిపించలేదు. "శ్రీమతీ!" అని అరిచాను. ఏడుపు ఆగింది. ఆమె తోటలోకి వచ్చి మేడపైకి చూసింది. చేతులెత్తి నమస్కారం చేసింది. 'పిచ్చిరాజీ! నీ కేమీ అన్యాయం చెయ్యను' అని మనస్సులో అనుకున్నాను.

"ఇంకా పడుకోలేదా? ఇదిగో పాలు,తీసుకుంటారా?"

"శాంతా! నా కేమీ బావుంటంలేదు. నే నిక వెళ్లిపోతాను. బందరు చూశాను. వచ్చికూడా చాలా రోజులవుతున్నది"

"ఏమిటండీ, ఇంత అకస్మాత్తుగా ఇలాంటి భావం మీ కెందుకు కలిగింది? నే నేమన్నా తప్పు చేశానా? అయితే నన్ను క్షమించవచ్చుగదా. ఈమాత్రానికి కోపమైతే ఎలాగండీ? పాలు తాగండి. పోనీ మీకిష్టమైన ఒక పాట పాడి వినిపించనా? మనస్సు కుదుట పడుతుంది." పాట పాడటానికి రాగాలాపన చేస్తున్నది శాంత.

చింత నా హృదిలో శోకాలాపన చేస్తున్నది. రాగం తాళం కుదరని పాట ఏమంత మధురంగా ఉంటుంది? అలాగే ఉన్నదా పాట. నేను వ్రాసిన గేయం. ఆ గేయం రాజీకి కావడానికి వచ్చిన కొత్తలో కాంభోజి రాగంలో చేర్చాను. శాంత పాడుతున్నది. రాజీ ఏడుస్తున్నది. నా మనస్సు కుమిలిపోతున్నది. నేను ఉన్నది శాంత దగ్గిర. నా హృదయం శ్రీమతి దగ్గిర. మానసికంగా కుమిలిపోయాను. క్షణికములయిన మాపులతో కన్నీ నవ్వుతున్నది. నాటక పాట బావున్న దున్నది. శాంత నన్ను గమనించలేకపోలేదు. ఆమెకూడా కారణాన్ని ఊహించలేనంతగా బాధ పడింది.

...త కిందికి పోతూంటే మూడు గంటల బండికి ... చెప్పాను. జాలిగా చూసింది. "మీరు కలి

(మరువాయి ...గవ పేజీలో)

ఐదు కోట్ల మంది
ఫ్రెంచి వారు
తెలివితక్కువ వారు కారు!

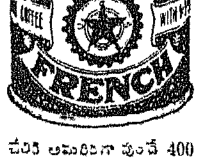

స్టేన్స్ ఫ్రెంచి కాఫీ ఒక కప్పు సేవించితే హుషారు వస్తుంది—హాయిగా, తేలికగా ఆలోచనలు సాగుతాయి—శ్రేయింపు, చక్కగా తయారుచేయబడింది.
నూటికి 60 వంతులు కాఫీ, 40 వంతులు చికోరీ.

Stanes

స్టేన్స్ ఫ్రెంచి కాఫీ
హుషారు కలిగించేది

చేరికి అమరికగా వుండే 400 గ్రాముల ప్యాకెట్లు, 1 కిలో, 2 కిలోలు, 9 కిలోల ప్యాకెట్లు కలవు. 100 గ్రాముల వెదిపోస్ సంచులలోకూడా లభించగలవు.

లభ్యంకాగల ఇతర రకాలు:
ఎంపైర్ బ్రాండ్ ఫ్రెంచి కాఫీ : నూటికి 75 వంతులు కాఫీ, 25 వంతులు చికోరీ. బజారు బ్రాండ్ ఫ్రెంచి కాఫీ: నూటికి 50 వంతులు కాఫీ, 50 వంతులు చికోరీ.

దీ యునైటెడ్ కాఫీ సప్లయ్ కం., లి.,
టి. స్టేన్స్ & కం., లి., వారి సబ్సిడియరీ సంస్థ,
టిమిచ్చి రోడ్, కోయంబత్తూరు, సౌత్ ఇండియా
100 ఏళ్లకు పైగా కాఫీ ఉత్పత్తిదారులు

EP-UCS-16

డిస్ట్రి హోలాల్ సేలర్సు: తూర్పు ఆంధ్ర: మెస్సర్స్. కరణం హనుమంతరావు అండ్ సన్స్, ఈశ్వర్ నివాస్, తిరుమలరావు వీధి, గాంధీనగర్, కాకినాడ * పశ్చిమగోదావరి జిల్లా: మెస్సర్స్. శ్రీపాద నరసింహం బ్రదర్స్, జనరల్ మర్చంట్స్, ఏలూరు * హైదరాబాద్ సిటీ: మెస్సర్స్. వి. ఆర్. ఏజన్సీ, ట్రూప్ బజార్, జాంబాగ్, హైదరాబాద్.

ఇంటాయనతో ప్రేమవివాహం

(23 వ పేజీ తరువాయి)

గించిన ఆశను మీరే తుంచివేస్తున్నారా? నేనేం నేరం చేశానని దూరంగా పోతున్నారు?''

''శాంతా! నన్ను మీా రెవ్వరూ అర్థం చేసుకోవడం లేదు. నాకూ ఒక చరిత్ర ఉన్నది. ఆ చరిత్ర ఎవ్వరూ వినలేదు.''

''గడిచిన రోజులన్నీ చరిత్రవుటలే గదండీ? ఆచరిత్ర లేని దెవరికి?'' అన్నది నామాటకు అడ్డువస్తూ.

''మీా కేమీా బావుండకపోతే నే నిక్కడే పడు కుంటాను'' అన్నది. వద్దన్నాను. అయినా వినలేదు. బటన్ నొక్కింది. పనిమనిషి వచ్చాడు. పక్కవేసి సొమ్మన్నది. వాడి భావాల్లో నవ్వు కనిపిస్తున్నది కాని భయంతో నవ్వలేక పోతున్నాడు. వాడు వెళ్ళిపోయాడు. నేను వేయిపడగలు చదువుతున్నాను. తను రంగనాయకమ్మగారి కృష్ణవేణి చదువుతున్నది. ఏమీా విమర్శించుకోలేదు. కొన్ని క్షణాలు గడిచిన తరవాత ''మీారింకా ఇక్కడ కొన్నాళ్ళు ఉండాలండీ! నన్ను మరిచి దూరంగా వెళ్ళిపోయి నా మనస్సు గాయపరచకండి'' అన్నది. ఆమెలో బాహ్యసౌందర్యంకంటె మానసికసౌందర్యమే ఎక్కువ. లైట్ ఆర్పేసి వచ్చి పడుకున్నాను. నాలో ఎలాంటి భావాలూ కలగలేదు. నైతికంగా మానవుడు పతనం కావటానికి ఎన్నో క్షణాలు అవసరం లేదు. ఒక్క క్షణం చాలు. అలాంటి వేల క్షణాలు నా ముందున్నవి. శాంతకు నిద్రవచ్చేసినట్లున్నది. మసగ్గా ఆమె ముంగురులు నుదుటిపై ఆడుకొంటున్నవి. నాకూ నిద్రవచ్చేసింది.

రాత్రి రెండు గంటలైంది. విపరీతంగా చలిగాలి. తలగడ దగ్గిర దుప్పటి లేదు. శాంత తలగడ దగ్గిర ఉన్నది. అలాగే పడుకున్నాను. ఆమె నిద్రలో ఉన్నది. శాంత లేచింది. నేను గమనిస్తూనే ఉన్నాను. తలగడ దగ్గిర ఉన్న శాలువా తీసి నాకు కప్పింది. నేను మెలకువతో ఉన్నానని ఆమెకు తెలియదు. తాను ఆ చలిగాలిలో బాధపడుతూ ఎప్పుడు నిద్రపోయిందో?

* * *

క్షణాలు గడిచిపోతున్నవి గాని, రోజులు గడిచిపోటం లేదు. నాలుగైదు రోజులనుంచి పెంకుటింట్లో శ్రీమతి కనిపించటం లేదు. శాంతతోనూ మాట్లాడా లనిపించటం లేదు. నాలో మానసికంగా ఎంతో మార్పు వచ్చింది.

సాయంకాలం. చల్లటి గాలికి షికారు బయలు దేరాను. బావుండని మనస్సులో ఎటు పోవాలో తోచలేదు. అంతా శూన్యం. శూన్యమైన ఆకాశంలో నక్షత్రాలు లేవు. చంద్రుడు లేడు. నల్లటి మబ్బులు మాట్లాడుకొంటున్నవి. గుడ్డిగా దీపాలు వెలుగు తున్నవి. దారి వెంట అంతుతెగని ఆలోచనలు. శ్రీమతి ఏమైనట్టు? శాంతతో నేను తిరగడం చూసి ఏమను కున్నదో? ఆడది పుట్టా అనుమానం పుట్టిం దంటారు. రిక్షావాడు హెచ్చరించేసరికి ఈ లోకానికి వచ్చి పడ్డాను. రిక్షాలోని మనిషిని చూసేసరికి నా ప్రాణం లేచివచ్చింది. రిక్షా ఆగింది. రిక్షావాడికి డబ్బులిచ్చి పంపించింది నా కర్థం కాలేదు.

''నమస్కారమండీ!'' అన్నాను.

''నమస్తే! మీారు పెద్దవారు. నన్ను ఆశీర్వదించండి చాలు. అలా రైలుకట్టకు పోయి కూర్చుందాము రండి'' అన్నదా అమ్మాయి.

''మీాకు శ్రమ కలిగించుతున్నానేమో! మీా రేదో పనిమీాద రిక్షాలో పోతున్నారు.''

''అలాంటి శ్రమేమీా లేదండీ. పని ఉన్నా లేకున్నా రిక్షాలో తిరగడం ఈ కాలం ఫాషన్ గదండీ? అన్నట్టు మీారు కవులు; మీాకు ఒకళ్ళు చెప్పాలా? ఆ రోజున సముద్రపు షికారులో కలుసుకోవటం. అంతే. బాబు పుట్టినరోజు పండుగకు నేను రాలేక పోయాను. రాజీ వచ్చింది. మీా కవిత్వాన్నిగురించి చెప్పింది. రాజీకి ఆ రోజునుండి ఒకటే జ్వరం. హాస్పిటల్లో చేర్పించాను. పళ్ళు ఇచ్చి వస్తున్నాను'' అన్నది రాజీ స్నేహితురాలు.

'ఏమిటి, భగవాన్, ఈ శిక్ష?' లోపల హృదయం దహించుకు పోయింది. హాస్పిటల్ వైపు పరిగెత్త బోయాను. నా పిచ్చి రాజీ కెలా ఉన్నదో? శాంతపై కోపం వచ్చింది. నాదే తప్పు అనుకున్నాను. టైమ్ చూశాను. ఎనిమిదైంది. రోగులను చూడటానికి వీల్లేదు. ఎలా? రాజీని చూసేది ఎలాగు? మనస్సు నెవరో పిండివేశారు. ఏమీా మాట్లాడలేకపోయాను. నేను ముభావంగా ఉండటం చూసి ఆమె బాధపడింది. నేనుమాత్రం ఏమని మాట్లాడేది? ఆమె నాకు పూజ్యురాలు. నా జీవితేశ్వరి బరువుభారాన్ని వహిస్తున్నది.

''మీారు నాకు తెలియకుండా నా కెంతో మేలు చేస్తున్నారు'' అన్నాను.

అదోలా చూసి నవ్వుతూ ''ఏమిటండోయ్?'' అన్నది.

''నే నిప్పుడు చెప్పలేను. చెప్పే స్థితిలోనూ లేను. నా జీవితం ఎన్నో మలుపులు తిరుగుతున్నది. ఎన్నో పాత్రలను సృష్టించి, వాటికి రూపకల్పన చేసి చక్కని కథగా తయారు చేసే నా హృదయం పగిలిపోయింది. దాన్ని అతిక్రమించగల శక్తి ఒక్కచోటే ఉన్నది'' అంటూ బావురుమన్నాను.

నా అమాయకత్వానికి రాజీ స్నేహితురాలు నన్ను ఓదారుస్తున్నది. తన పేరడిగితే సుగుణ అని చెప్పింది.

''రాజీ మానసికంగా దౌర్బల్యానికి గురి అయిందని, ఆమె ఎప్పుడూ పలవరిస్తున్నదని డాక్టరుగారు చెప్పారు. రాజీని చూస్తే నాకే రోజు కన్నీరు ఆగలేదు. జీవకళ లేని గాజుకళ్లలోని చూపులు ఇక్కడ ఎక్కడ ఉన్నట్లుండవు. దూరదూరాల్లోని తీరాల్లో ఏదో వరికించేటిగొడుంటాయి. లౌకికమైన ఆనందం కనిపించదు. ఆమె కళ్ళు ఎక్కడో వెతుకుతూ ఉంటాయి. చక్కని ఆమె చమత్కారం, చిక్కని స్నేహాభిలాష చూసి నే నెంతో ఆనందాన్ని పొందాను.'' సుగుణ గొంతు గద్గదమైంది. కనుకొల కులలో నీళ్లు నిలిచాయి.

నాకు దుఃఖం ఆగలేదు. ఆ చీకట్లో నా కళ్ళవెంట జలజలా కన్నీళ్లు రాలాయి.

''సుగుణగారూ, రేపు నేనుకూడా మీా వెంట వస్తాను'' అన్నాను.

సరేనని పరీక్షగా చూసింది.

పొద్దు పోయిందని ఇద్దరమూ బయులుదేరాము. శాంతలాగ చలాకీతనం లేదు. రాజీలాగ కలుపుగోలుతనం లేదు. శాంతభావాలకన్న ఉన్నతమైన భావాలు ఉన్నవి

> [illegible]
> అక్కడ నీడ చల్లగా ఉంటుంది.
>
> —గెతె

[illegible] కున్నది శ్రీమతిని. సేవ చేస్తున్నాడు. సేవలోనే వెలో కోవకు చెందినారు. నే నింకా రాలేదని శాంత ఎదురు చూస్తూ ఉంటుంది. నేను బయలుదేరి వచ్చేటప్పుడు నిద్ర పోతున్నది. [illegible] రావచ్చే దేనా?

సుగుణ ఎక్కువగా మాట్లాడదు; మాట్లాడించదు; మాట్లాడిన రెండు మాటల్లోను ఎంతో మెళకువగా ఉంటుంది. కాని, నాతో ఏదో చెప్పాలని బాధ పడినట్లు ఉన్నది. నే నా భావాలు గుర్తించాను కాని బయట పడలేదు.

అటువైపుగా కారు రావటం చూశాను. కారు నెమ్మదిగా వస్తున్నది. 'ఒకవేళ శాంతగాని కాదుగదా?' అనుకున్నాను, శాంతనుంచే భయం కలిగించుకోకుండా. అనుకున్నానో లేదో శాంత మా దగ్గిరగా వచ్చి కారు ఆపింది. ఒక్క క్షణంవరకు కారులోనుంచి శాంత దిగటం గాని, నేను పలకరించటంగాని జరగలేదు. చివరకు శాంతే దబాలున తలుపు తీసుకునివచ్చి, మమ్మల్ని ఇద్దర్నీ చూసి గతుక్కుమన్నది.

''రండి. పొద్దుపోయినదాకా ఉంటే నాకు భయం వేసింది.'' శాంత అన్నది.

''ఎక్కడికన్నా పారిపోయా రనుకున్నారా?'' సుగుణ నవ్వుతూ అన్నది.

చివుక్కుమన్నది శాంత మనస్సు. నేనేమీా మాట్లాడ లేదు. కార్లో కూర్చున్నాను. సుగుణను పిలిచాను. రిక్షాలో పోతానంది. శాంత అంగీకరించలేదు. నేనూ బతిమాలాను. వచ్చి కూర్చున్నది. శాంత కారు నడుపు తున్నది. వెనక సీట్లో మేము ఉన్నాం. ఎవరమూ మాట్లాడుకోలేదు. కారు జోరుగా పోతున్నది. ఆ మహావేగానికి ముక్కలైపోతుందేమోనని భయం కలిగింది నాకు. శాంత మనస్సుకూడా వేగంగా పరిగెత్తుతున్నది. కాబోలు అనుకున్నాను. ఇంటికి చేరింది కారు. సుగుణ సెలవు తీసుకొని వెళ్ళిపోయింది. శాంత నన్నేమి ప్రశ్నిస్తుందోనని మనస్సులో భయం భయంగా ఉంది. 'మిమ్ము అడిగినా మాస్తే ఏమిటీ భయం?' అనుకున్నాను. 'తెగించి అంతా చెప్పేద్దాం' అనుకున్నాను. అలాంటి పరిస్థితులే తారసిల్లలేదు.

''మీా హృదయానికి తగిలిన గాయాలను నేను మాన్పలేనిదాన్ని అయ్యానా? అవును. సుగుణకికూడా హృదయం ఉందిలెండి.''

''అదికాదు, శాంతా! రాజీ అని విజయవాడ అమ్మాయి ఉన్నది. ఆ అమ్మాయికి జ్వరంగా ఉంటే హాస్పిటల్లో చేర్పానని చెప్పింది సుగుణ. మా ఊరి అమ్మాయి అని పోయి [illegible] అనుకున్నాను. కాని టైమ్ లేదు. అక్క [illegible] ఇద్దరమూ కలిసి వస్తున్నాము.'' [illegible] ఉన్నది నాకే.

''ఎప్పటినుంచి [illegible]'' ప్రశ్నలో.

''అదే, ఆ రో [illegible]

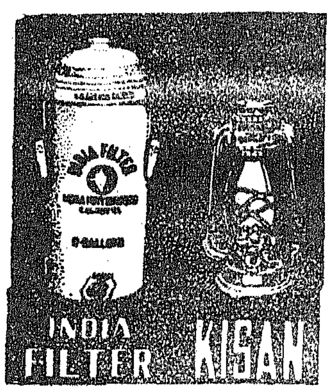

గౌర్ మోహన్ దాస్ అండ్ కం.,
233, పాత చైనాబజార్ వీధి,
కలకత్తా—1
ఫోన్: 22—6580

ఐటెక్స్
సౌందర్యోపాదములు
ఐటెక్స్ (కాటుక)
ఐటెక్స్ బిందీ
ఐటెక్స్ దంతం పేస్టు
తయారుచేసినవారు:
అరవింద్ లేబరెటరీస్
పో. బా. 1415 మద్రాసు-17

పుష్పము మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవుచున్నది, మీ ... గురించిన్ని మీరు తెలుసుకొనగోరినట్లయితే ఒక పోస్టు కార్డుపైన మీకు ఇష్టమగు ఒక పుష్పము పేరున్నూ, మీరు వ్రాయుచేవ్రేళ నిమిషములున్నూ, మీ సరియైన పిరునామాన్నూ, వెంటనే వ్రాసి పంపండి. జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుణించి, మీరు కార్డు వ్రాసిన తేదీ ... 12 మాసములవరకూ మీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవిత మార్గము ఏ ... కలుగునో ఉద్యోగం విషయంలో మంచి చెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్య ..., ... తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీ సుఖము, సంతానము, నిధినిక్షే ..., అకస్మా ద్రవ్యలాభము మొదలగు వానిని గురించి స్పష్టముగా మాసవారీగా వ్రాసి ... మాత్రము వి. పి. గా పంపగలము. (వి. పి. ఛార్జీలు ప్రత్యేకం) దుష్టగ్రహముల ... శాంతిచేయు విధానము కూడా తెలుపగలము. వివరములు మా ... మీకు తృప్తిగా ... అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

... DEV DUTT SHASTRI, RAJ JYOTSHI (A.P.W.)
POST BOX NO. 86, JULLUNDUR CITY

పండుగనాడు నువ్వు నా చేతికి వాచీ పెట్టడం చూసి..."

"దాని కళ్ళు మూసుకుపోయాయా?"

"అదేమిటే, శాంతా, అలా అన్నావు?"

"నువ్వేమి అనుకుంటారు? మీరు మగవాళ్ళు. ఏదన్నా చెల్లుతుంది. మిమ్మల్నయితే 'క్షణక్షణముల్ జవరాండ్ర చిత్తముల్' అని అంటారు. కాని మీ మనస్సు లెంత నిబ్బరమైనవో గమనించాలి. నన్ను మీరెలా చెయ్యాలనుకుంటే అలా చేసిపొండి. ఏనాడో నా జీవితాన్ని మీ చేతుల్లో ఉంచాను." గబగబా పోయింది. నా మాట వినిపించుకోలేదు. నేను నా గదిలోకి వచ్చి తలగడలోకి తలదూర్చి ఏడ్చాను. ఆ కన్నీ రలాగే ఇంకిపోయింది. శ్రీమతి ఉంటే వాటిని తుడిచేది. పది గంటలయింది. శాంత వచ్చి వాకిలి దగ్గిర నిల్చున్నది. ఎంతసేపయిందో వచ్చి! నేను తలెత్తి చూసేసరికి వాకిలి దగ్గిర నిల్చుని ఉన్నది.

"ఎందుకు ఏడుస్తున్నారు?" అని పైటచెంగుతో కన్నీటిచారలు తుడిచింది. "మిమ్మల్ని నేనేమన్నా కోపంగా అంటే క్షమించండి. క్షమించటానికికూడా తగనిదాన్నయితే, నా నుదుటివ్రాత అనుకొని దూరంగా వెళ్ళిపోతాను."

"శాంతా, నీ మనస్సు వెన్నలాంటిది. ఊరికే కరుగుతుంది. వెంటనే పేరుకొంటుంది. నీవిక వెళ్ళి పడుకో. స్థిమితంలేని నీ మనస్సుకి ఏమిచెప్పినా చికాగ్గానే ఉంటుంది."

"మీరీపూట భోజనం మానేశారు. అన్నీ వడ్డించి వచ్చాను, రండి."

"ఆకలిగాలేదు, శాంతా. నన్ను గురించి ఏమీ విచారించకు. పొద్దుపోయింది. ఎక్కువ మేలుకుంటుంటే ఆరోగ్యం దెబ్బతింటుంది."

"నాకీ నిద్రాదేవితో సుఖం ఒకనాడు ఉన్నది కనకనా? ఒంటిగంటవరకూ చదువుతూ కూర్చుంటాను. మరేం ఫరవాలేదు. రండి, ఇద్దరం కలిసి భోజనంచేద్దాం." చెయ్యి పట్టుకుని భోజనాల గదిలోకి లాక్కు వెళ్ళింది. చెయ్యిని విదిలించుకోలేను. ఇద్దరమూ ఎంగిలిపడ్డాము. శాంత నా గదిలోకి వచ్చి చదువుతూ కూర్చున్నది. కాగితాలు చూస్తున్నదిగాని, చదువు సాగడంలేదని తెలుస్తున్నది.

శ్రీమతినిగూర్చి మనస్సు ఆలోచిస్తున్నది. కళ్ళు శాంతను చూస్తున్నవి. ప్రత్యక్షమైన మూర్తితో శాంతను చూస్తున్నాను. మానసికంగా దానిని చూస్తున్నాను. శాంత నన్ను మాట్లాడించలేదు. నేను శాంతను మాట్లాడించలేను. శాంత చదువుతున్నది. నేను ఆలోచిస్తున్నాను కాబట్టి, మాట్లాడుకోవటానికి తీరిక ఎక్కడ? ఆలోచిస్తూ ఎప్పుడు నిద్రపోయానో తెలియదు.

కళ్ళు తెరిచాను. బాగా తెల్లవారింది. గబగబా పను లన్నీ కానిచ్చి, శాంతకు చెప్పకుండానే హాస్పిటల్‌కు బయలుదేరాను. సుగుణను పిలిచాను. ఆమె అప్పుడే హాస్పిటల్‌కు పోవటానికి బయలుదేరుతున్నది. ఇద్దరమూ బయలుదేరాము. సుగుణ నన్నెక్కువగా మాట్లాడించలేదు. నేనూ మాట్లాడించలేదు. నేను రాజీ ఆరోగ్యాన్ని గురించి ఆందోళన పడుతూ అడుగుతూంటే విచిత్రంగా చూసింది.

"ఒక ఉద్దేశాన్నైనా, ఆ అమ్మాయి అంటే మీకెంత

అభిమానం!'' అన్నది. మౌనంగా ఉన్నాను. హాస్పిటల్ వచ్చింది. ఒక పేషంట్ తాలూకువాళ్లతో ఒక్కళ్ళే పోనిస్తున్నారు లోపలికి. సుగుణతో నేను పోయివస్తానని వార్డు నెంబరు, బెడ్ నెంబరు కనుక్కొని తడబడే అడుగులతో బయలుదేరాను. దారి తెలియటంలేదు. అడ్రసు ప్రకారం కనుక్కున్నాను. శ్రీమతి బెడ్ దగ్గిర ఇద్దరు సిస్టర్స్‌తోబాటు డాక్టరుగారున్నారు. నన్ను చూచారు. నేను నమస్కరించాను. డాక్టరుగారి తీరును చూచి నేను ఆదుర్దాపడ్డాను. గాభరా హెచ్చింది. నా వాలకాన్ని గమనించి డాక్టరుగారు "మీరు ఈ పేషంట్ తాలూకువారా?'' అన్నారు.

"అవునండి'' అన్నాను గద్గదస్వరంతో.

"రాత్రినుంచి స్పృహ లేదు. మా శక్తికొద్దీ ప్రయత్నించాం. స్పృహ రాలేదు. నాడి మరీ నీరసంగా ఉన్నది.'' డాక్టరు వెళ్లబోతున్నారు.

అమాంతంగా డాక్టరుగారి కాళ్ళు పట్టుకున్నాను. కారుతున్న కన్నీరు జారి డాక్టరుగారి పాదాలమీద పడి కడిగివేస్తున్నది. "డాక్టరుగారూ, నా రాజీని బ్రతికించి నాకీ లోకంలో వెలుగు చూపించండి.'' భోరున ఏడ్చాను. డాక్టరుగారు రాజీని మళ్ళీ పరీక్ష చేశారు. ఇంజక్షన్ ఇచ్చారు. అచేతనంగా పడిఉన్న రాజీ శరీరం సూది పోటుతో కూడా కంపించలేదు.

డాక్టర్లూ, సిస్టర్లూ వెళ్ళిపోయారు.

రాజీలో కదలిక లేదు. కొయ్యబొమ్మలా ఉన్నది. పాలిపోయింది. పళ్లరసం కాబోలు పెదాలపై పడి ఎండిపోయింది. ఈగలు నానా బీభత్సం చేస్తున్నాయి. జేబురుమాలు నీళ్ళలో ముంచి పెదవులమీద నెమ్మదిగా తుడిచాను. మణికట్టుదగ్గిరే బిగువుగా ఉన్న గాజులు మోచేయిపై ఉన్నాయి. ఎముకలగూడులా ఉన్నది.

మళ్లీ డాక్టరుగారు వచ్చారు. నన్ను పిలిచి "ఇది మామూలు జ్వరం కాదు. అమ్మవారు కనిపించవచ్చు. ఇంటికి తీసుకువెళ్ళండి'' అన్నారు.

నేను నిర్ఘాంతపోయాను. నోట మాట రాలేదు. "దేవుడా, నీవే దిక్కు. నా రాజీని కాపాడే భారం నీదే. పరాత్పరా, తండ్రీ పరమేశ్వరా!'' అని మొక్కుకున్నాను. ఆపదమొక్కులవాణ్ణి తలుచుకున్నాను. ఎక్కడికి తీసుకువెళ్ళాలనేదే ప్రశ్న. సొంతఊరు కాదు. సుగుణ ఏమంటుందో, ఏమనుకుంటుందో అనే ఆలోచన కలిగే సరికి దిక్కేమీ తోచలేదు.

"ఇప్పుడే వచ్చి చెబుతానండీ, మీరు రెండు నిమిషాలు అనుమతి ఇస్తే, గేటుదగ్గిర మావాళ్ళు ఉన్నారు. కనుక్కువస్తాను'' అని సుగుణ దగ్గిరికి పరిగెత్తాను.

సుగుణ తత్తరపడుతూ నాకోసం చూస్తున్నది. డాక్టరుగారు చెప్పిన మాట చెప్పి బ్రతిమాలుకున్నాను. నేను బ్రతిమాలటం సుగుణ కెలాంటి సందేహం కలిగించిందో చెప్పలేను. ఆమె సందేహంమాత్రం తీర్చ మైంది. అభ్యంతరమేమీ చెప్పలేదు. చిన్న కారు పిలుచుకురమ్మనమని చెప్పి తాను లోపలికి వెళ్ళింది. 'జీవితంలో ప్రాణాలిచ్చేవాళ్ళు స్నేహితులూ, స్నేహితురాండ్రేనేమో' అనే భావన కలిగింది ఆసమయంలో నాకు.

కారు మాట్లాడుకువచ్చాను. హాస్పిటల్ బిల్లు నేనే చెల్లించాను. రాజీని కారులోకి ఎక్కించాము. జ్వరం [illegible]తున్నది. మా చేతులు విప్పులు పట్టుకున్నట్లుయినవి. కారు నెమ్మదిగా సాగింది. రాజీని జాగ్రత్తగా పట్టుకు కూర్చున్నది సుగుణ. హాస్పిటల్ గేటు దాటి రోడ్డుమీదికి వచ్చేసరికి ముగ్గురమ్మాయిలు కలకలలాడుతూ నవ్వుతూ కారు కెదురుగా వచ్చారు. 'వాళ్ళు మమ్మల్ని దీవించటానికి దివినుండి భువికి దిగివచ్చిన లక్ష్మీ పార్వతీ సరస్వతులేమో!' అనుకున్నాను. శుభశకునంగా గుర్తించి నా మనస్సు కాస్త తేలిక పడింది.

మూడు రోజులవరకు జ్వరతీవ్రత తగ్గలేదు. ఒళ్ళంతా నొప్పులు, మంటలతో బాధపడింది. నాలుగో రోజున పొక్కులు పుట్టాయి, ముఖంమీద ఐదారు, వంటిమీద కాస్త ఒత్తుగాను. సుగుణ బడిపనులు, పరీక్ష సమయం కాబట్టి ఒత్తిడిగా ఉన్నదని రావడం మానివేసింది. శాంత విషయం తెలుసుకుని "ఏమిటీ పిచ్చి?'' అన్నది.

"ఇది నా ధర్మం.''

"ఏమిటి, మీ ధర్మం? పరాయి ఆడదానికి సేవ చెయ్యటం ధర్మమా?''

మా నియమాలంటూ కూర్చుంటే కొంప అంటుకుంటుందని నిజం చెబుదామనుకున్నాను; చెప్పాను కూడా.

"ఈమె పరాయిదికాదు. నా ప్రియమైన భార్య. మీరింతవరకూ నన్నా విషయం అడగాలేదు. నేను చెప్ప లేదు. అది నా శ్రీమతి కిచ్చిన మాటప్రకారం జరిగింది.

> కొలదిమంది లాభంకోసం పలువురు లోనయ్యే మతిభ్రమణానికి చిహ్నమే రాజకీయపక్షం.
>
> —పోప్

చావుబ్రతుకుల మధ్య ఊగిసలాడుతున్న నా భార్యను కాపాడుకోనీయండి. నా మనస్సుకు సుఖశాంతులు లభించగానే నా కథ వివరించి చెబుతాను.''

నా మాటలు వినకుండానే శాంత గబగబా వెళ్లి పోయింది.

ఇంకో నాలుగు రోజులు గడిచాయి. శ్రీమతికి జ్వరం పూర్తిగా తగ్గింది. పొక్కులనుండి చీము కారుతుంటే మనిషి చీముకోసం, రక్తంకోసం ఈగలు చేసే బీభత్సం శరీరాన్ని గగుర్పొడిపించేది. మనిషి భయంకరంగా, అసహ్యంగా ఉండేది. ఆ దృశ్యానికి సున్నితహృదయం గలవాడైతే గుండె పగిలి చచ్చిపోయేవాడే. కాని అతి సున్నితమైన నా హృదయం ఆ సేవలో భయాన్నీ అసహ్యాన్నీ గుర్తించలేదు. దూదితో చీము తుడిచి, పౌడరద్దేవాణ్ణి. తిన్నది సయించక భలుక్కున కక్కుకునేది. ఓపికతో గుడ్డతో తుడిచి, నీళ్లు చల్లి ఫినయిలుతో తుడిచేవాణ్ణి. సుగుణ రావడం పూర్తిగా మానివేసింది. శ్రీమతి నేను చేస్తున్న పనిని కళ్లతో చూసి అర్థం చేసుకోగలిగేది. ఆ చూపుల్లో నాకు అమృతం లభించినట్లు ఉండేది.

తినటానికేమి యోగ్యమైనదో పెద్దవాళ్ల నడిగి తెలుసుకుని తినిపించాను. ఒక్కొక్కసారి తినటానికి ఇష్టంలేక డోక్కుంటే మరోసారి తినిపించేవాణ్ణి. చుట్టుపక్కలవాళ్లు రావటానికి భయపడేవాళ్లు. సుగుణ, రాజీలతో కలిసి తిరిగిన అతను వచ్చి "చెల్లి కెలా ఉన్నదండీ?'' అని క్షేమసమాచారాలు తెలుసుకు పోయాడు. అతడు సుగుణకు బావ. భావకవికూడా అని తెలిసింది. శాంత మేడమీదనుంచి నన్నూ నా శ్రమనూ గమనిస్తూ ఉండేది. అప్పుడప్పుడూ వచ్చి పలకరించిపోయేది. ఆ చూపుల్లో కాంతిగాని, ఆ మాటల్లో శాంతిగాని కనిపించేవికాదు.

రోజులు గడుస్తున్నవి. శ్రీమతి మాట్లాడుతున్నది. లేచి తిరిగే శక్తి రాలేదు. నా చెయ్యి పట్టుకొని తోటలో నడిచేది. ఆకాశాన్నీ నక్షత్రాలనూ చూస్తూ నా ఒడిలోనే నిద్రపోయేది. ఎప్పుడో మెలకువ తెచ్చుకునేది. గబుక్కున లేవబోయేది. నే నలాగే కూర్చునేవాణ్ణి. నా శ్రద్ధకూ, ఓపికకూ జాలిపడేది. అంతలోనే నాకు అన్యాయం జరిగినట్లు విచారించేది. తప్పు అనేవాణ్ణి. నీరసించిపోయిన బుగ్గలు నవ్వలేకపోయేవి. భారతంలోని భాగాలు చదివి వినిపించేవాణ్ణి. కథలు వింటూ నిద్రపోయేది. పసిపిల్లలకు ఉండవలసిన హృదయం ఆమెకు ప్రసాదించాడు భగవంతుడు.

పూర్తిగా కోలుకున్నది. కులాసా చిక్కింది. తనంత తాను నడవగలదు. అద్దంలో తన రూపాన్ని చూసుకొని భయపడింది. నా పాదాలమీద పడి "నన్ను క్షమించండి. మీ కెన్నో కష్టాలు తెచ్చిపెట్టాను. ఈ కురూపిని ఎలా స్వీకరిస్తారు? మీ త్యాగానికి నేను తగనిదాన్ని'' అన్నది.

"పిచ్చిరాజీ! ఇదంతా ప్రేమవివాహంకొరకేగదా!''

"నా మాటనాకు అప్పగిస్తున్నారా?'' అని అన్నది.

రాజీకి శాంత విషయం అంతా చెప్పాను. "ఆమె నేమి చెయ్యమంటావు?'' అని అన్నాను.

"శాంత బి. ఎస్‌సి. చదువుతున్నది. అందమైనది. హృదయాన్ని ఒకరికి ఇచ్చినమాట వాస్తవమే. గాయపడిన హృదయంతో ఆమె గతాన్ని స్మరించుకొంటూ, భవితవ్యాన్ని పాడుచేసుకోవచ్చు. పరిస్థితులు అనుకూలించని మాత్రాన ఆమెకు అనూహ్యమైన భయంకర సంఘటన కలిగించటం పిచ్చితనానికి చిహ్నం'' అని చెప్పింది.

రాజీ దగ్గిరనుండి శాంతను చూడటానికి వెళ్లాను.

"మనసులే మారెనులే, మమతలే తీరెనులే, వెన్నెల వేదికపై చీకటి తెర జారెనులే'' అనే గీతాన్ని ఆలాపిస్తున్న శాంత నన్ను చూసింది. చేతులు స్వాగతం చెప్పాయి. మౌనరూపం దాల్చిన మహాసముద్రంవలె ఆమె కనిపిస్తున్నది.

"శాంతా, నువ్వు జీవితంలో ఓడిపోలేదు. ఎలాంటి చీకటి తెరలు నీ జీవితవేదికపై జారలేదు. సంతోషంగా సుఖంగా కాలాన్ని గడుపుకో. హాయిగా ఉండవలసిందిగా కోరుతున్నాను. నన్ను కాదనకు. రాజీ నిన్ను అడిగినట్లు చెప్పమన్నది'' అని అన్నాను.

"కామేశ్వరరావుగారూ, ఆరిపోయిన కుంపటిని మళ్లీ ఎందుకు రాజేస్తారు? జీవితంలో నా కిక సుఖం లేదు. శాంతి లభించదు. తీయని హాయిగొలిపే దృశ్యాలు, లలితమైన సంగీతాలు దూరమైనవి. నా కన్నీ రెవరూ తుడవలేరు. నా ఉద్దేశ్యాన్ని ఎవరూ మార్చలేరు. నేను ఈరోజే నర్సు ట్రెయినింగ్‌లో చేరటానికి పోతున్నాను. భౌతికంగా గాయపడిన రోగుల సేవ చేస్తూ గతాన్ని మరిచిపోవటానికి ప్రయత్నిస్తాను'' అని శాంత వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ వెళ్లిపోయింది.

అచేతనంగా నిలుచుండిపోయాను.

(సమాప్తం)